

Nr 66.

Ankom till riksdagens kansli den 23 april 1938 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om sänkning av räntan å lån ur vissa statens utlåningsfonder.

(1:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 120 av herr *Mannerskantz m. fl.* och II: 226 av herr *Liedberg m. fl.* har hemställts, bland annat, att riksdagen må besluta, att den årliga räntan å lån utlämnade från spannmålslagerhusfonden, statens slakterilånefond, Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslånefond, kolonisternas kreaturs- och redskapslånefond, allmänna nyodlingsfonden, kommunskogslånefonden, virkesmätningslånefonden samt lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden måtte nedsättas till 3.6 procent. Motionerna behandlas här nedan punktvis för varje fond.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för motionerna, hänvisas till dessa.

Över motionerna har utskottet i vederbörlig ordning införskaffat yttranden av statskontoret och fullmäktige i riksgäldskontoret. I fråga om yttrandenas innehåll hänvisas till redogörelsen i utskottets utlåtande nr 65 punkt 8.

1:o) **Spannmålslagerhusfonden.** Gällande allmänna villkor och bestämmelser för lån från spannmålslagerhusfonden äro meddelade i kungörelsen den 12 september 1930 (nr 342), med däri genom kungörelserna nr 364/1932, 263/1933 och 612/1937 gjorda ändringar.

Ränta å lån för uppförande, inrättande, inköp eller ombyggnad av lagerhus eller av magasin för torkning av spannmål utgår först från och med fjärde året efter det kalenderår, under vilket lånet till någon del första gången lyftats, samt beräknas efter 4 procent om året; dock vare låntagare skyldig att vidkännas den höjning av räntan, som Kungl. Maj:t med hänsyn till den effektiva medelräntan för statens upplåning kan finna gott bestämma. Lånet amorteras från och med sjunde året efter det kalenderår, under vilket lånet till någon del första gången lyftats. Amorteringen jämte ränta å oguldet lånebelopp utgöres genom en annuitet av tillhoppa 7 procent å lånets ursprungliga belopp. För lån till anskaffande av spannmålstork bestämmes Kungl. Maj:t räntefoten, och ränta å dylikt lån skall löpa från och med dagen efter den, då lånet utlämnats. Sådant lån amorteras från och med kalenderåret efter det, under vilket låntagaren bekommit lånet. Kungl. Maj:t bestämmer i varje särskilt fall den tid, högst 15 år, inom vilken lånet skall vara till fullo återbetalt, samt de grunder i övrigt, efter vilka det skall amorteras.

Utskottet. På skäl, som utskottet i sitt utlåtande nr 65 under punkt 8 angivit, kan utskottet icke tillstyrka motionärernas förslag om sänkning av räntan å lån ur fonden från 4 till 3.6 procent. Utskottet hemställer fördenskull,

att motionerna I: 120 och II: 226 må, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, anses besvarade genom vad utskottet anfört och hemställt i sitt utlåtande nr 65 under punkt 8.

2:o) **Statens slakterilånefond.** Bestämmelser angående villkoren för lån från fonden äro meddelade i kungörelsen den 26 juni 1933 (nr 386), ändrad genom kungörelsen 614/1937.

Lån från fonden må under vissa förutsättningar beviljas ekonomisk för-
ening, som har till ändamål att driva andelsslakteri och vars flesta medlem-
mar äro jordbrukare, för anläggande, inrättande eller inköp av slakteri med
tillhörande inredning och utrustning, för ombyggnad av slakteri eller för vid-
tagande i slakteri av tekniska förbättringar med avseende å inredning och
utrustning.

Å lyftat lånebelopp erlägges ränta efter fyra procent om året från lyft-
ningsdagen; dock vare låntagare skyldig att vidkännas den höjning av rän-
tan, som Kungl. Maj:t med hänsyn till den effektiva medelräntan för statens
upplåning kan finna gott bestämma. Lån amorteras från och med tredje
året efter det kalenderår, under vilket lånet till någon del första gången lyf-
tats, med lika belopp årligen under den tid, lantbruksstyrelsen för varje sär-
skilt fall bestämmelser under iakttagande, att amorteringstiden sättes beträf-
fande lån för vidtagande i slakteri av tekniska förbättringar till högst 10 år
och beträffande annat lån till högst 20 år.

Utskottet. På skäl, som utskottet i sitt utlåtande nr 65 under punkt 8 angivit, kan utskottet icke tillstyrka motionärernas förslag om sänkning av räntan å lån ur fonden från 4 till 3.6 procent. Utskottet hemställer fördenskull,

att motionerna I: 120 och II: 226 må, såvitt desamma be-
handlats under förevarande punkt, anses besvarade genom
vad utskottet anfört och hemställt i sitt utlåtande nr 65 un-
der punkt 8.

3:o) **Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättrings-
lånefond.** Bestämmelser angående villkoren för lån från fonden äro
meddelade i kungörelsen den 11 juni 1926 (nr 250).

Till innehavare av krononybyggen, vilka upplåtits vid disposition av över-
loppsmarker nedanför odlingsgränsen inom Arjeplogs, Jokkmokks och Gälli-
vare socknar i Norrbottens län, må länsstyrelsen i sagda län, där nybyg-
garen med hänsyn till omfattningen av det åt honom upplåtna nybygget eller
på grund av andra omständigheter prövas därav vara i behov, bevilja lån
från Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslåne-
fond för utförande av byggnadsarbeten å nybygget (*byggnadslån*).

Till innehavare av ovan odlingsgränsen inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker belägna fastigheter, vilka icke upplåtits enligt kungörelsen den 3 juni 1915 (nr 169) angående upplåtande av odlingslägenheter m. m. i trakterna ovan odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker, må länsstyrelserna inom respektive län, där fastighetsinnehavaren prövas vara därav i behov och icke i annan ordning kan ifrågakomma till erhållande av statsmedel av kontant byggnadshjälp, jämväl bevilja lån från sagda fond för uppförande eller förbättrande av bostadsbyggnad å lägenheten (*bostadsförbättringslån*).

Byggnadslån uppdelas i två lika stora delar, en stående del och en amorteringsdel, och i fråga om lånets förräntning och gäldande gäller i tillämpliga delar vad som är eller framdeles kan bli föreskrivet beträffande från statens egnahemslånefond av låneförmedlare utlämnat egnahemslån för bostadslägenhet (se redogörelsen i utskottets utlåtande nr 00 sid. 20).

Vad nu sagts gäller jämväl i fråga om bostadsförbättringslån, därvid vederbörande länsstyrelse dock må, om sådant anses påkallat med hänsyn till lånebeloppets storlek eller eljest föreliggande omständigheter, föreskriva den ändrade amorteringsplan, att lånet skall, efter fem amorteringsfria år, återbetalas under loppet av därpå följande tio år med en tiondel årligen.

På skäl, som utskottet i sitt utlåtande nr 65 under punkt 8 angivit, kan utskottet icke tillstyrka motionärernas förslag om sänkning av räntan å lån ur fonden från 4 till 3.6 procent. Utskottet hemställer fördenskull,

Utskottet.

att motionerna I: 120 och II: 226 må, såvitt de behandlats under förevarande punkt, anses besvarade genom vad utskottet anfört och hemställt i sitt utlåtande nr 65 under punkt 8.

4:o) **Kolonisternas kreaturs- och redskapslånefond.** Bestämmelserna angående villkoren för lån från fonden äro meddelade i kungörelsen den 26 juni 1925 (nr 292), med däri genom kungörelserna nr 409/1934 och 616/1937 gjorda ändringar.

Enligt dessa må innehavare av kolonat, upplåtet jämlikt bestämmelserna i kungörelsen den 26 juni 1925 (nr 291) angående allmänna grunder för upplåtande av kolonat å kronoparker i Norrland och Dalarna, kunna för inköp av en första uppsättning kreatur och smärre jordbruksredskap av statsmedel erhålla lån, motsvarande tre fjärdedelar av de till inköp avsedda kreaturens och redskapens värde, dock högst tillhoppa 600 kronor. Lånet skall amorteras under loppet av fem år från lyftningsdagen med en femtedel av ursprungliga lånebeloppet årligen. Låneinnehavare äger dock att, därest han så önskar, även före lånetidens utgång på en gång inbetala ogulden del av lånebeloppet. Å lyftat, oguldet lånebelopp erlägges årlig ränta från lyftningsdagen med fyra procent; dock är låneinnehavaren skyldig att vidkännas den höjning av räntan, som Kungl. Maj:t med hänsyn till den effektiva medelräntan för statens upplåning kan finna gott bestämma.

Beträffande lån, som beviljats före den 1 juli 1934, är låneinnehavaren icke

skyldig att underkasta sig höjning av räntan i vidare mån än intill det procenttal, som gällde vid lånets beviljande.

Utskottet.

På skäl, som utskottet i sitt utlåtande nr 65 under punkt 8 angivit, kan utskottet icke tillstyrka motionärernas förslag om sänkning av räntan å lån ur fonden från 4 till 3.6 procent. Utskottet hemställer fördenskull,

att motionerna I: 120 och II: 226 må, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, anses besvarade genom vad utskottet anfört och hemställt i sitt utlåtande nr 65 under punkt 8.

5:o) **Allmänna nyodlingsfonden.** Gällande villkor för lån från allmänna nyodlingsfonden äro meddelade i kungörelsen den 21 augusti 1925, nr 396, med däri genom kungörelserna nr 300/1930 och 637/1937 gjorda ändringar.

Allmänna nyodlingsfonden är avsedd för utlämnande av lån för befrämjande av uppodling av jord i andra delar av landet än Norrland och Dalarna (nyodlingslån) samt för befordrande av en rationell beteskultur å icke odlad jord inom samma delar av riket (betesförbättringslån). Låneverksamheten bedrivs genom hushållningssällskap och landsting såsom låneförmedlare. Lån må under två år från lyftningsdagen innehavas räntefritt utan amortering. Sedan lånet innehafts under sagda två år, skall i fråga om nyodlingslån vid utgången av vart och ett av de därpå följande sju åren och i fråga om betesförbättringslån vid utgången av vart och ett av de därpå följande fem åren dels återbetalas en sjundedel respektive en femtedel av det ursprungliga lånebeloppet, dels ock gäldas ränta å oguldet kapitalbelopp efter fyra procent.

Utskottet.

På skäl, som utskottet i sitt utlåtande nr 65 under punkt 8 angivit, kan utskottet icke tillstyrka motionärernas förslag om sänkning av räntan å lån ur fonden från 4 till 3.6 procent. Utskottet hemställer fördenskull,

att motionerna I: 120 och II: 226 må, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, anses besvarade genom vad utskottet anfört och hemställt i sitt utlåtande nr 65 under punkt 8.

6:o) **Statens lånefond för underlättande av kommuners förvärv av skogsmark i vissa fall (kommunskogslånefonden).** Bestämmelser angående villkoren för lån från fonden äro meddelade i kungörelsen den 27 juni 1930 (nr 272), ändrad genom kungörelsen 639/1937.

Från fonden må lån av Kungl. Maj:t beviljas landskommun, köping, som utgör särskild kommun, landsting eller kommunalförbund, omfattande utslutande kommuner av nämnda slag, för förvärv genom köp eller expropriation inom område, som lyder under skogsvårdslagen, av sådan mark med

otillfredsställande skogstillstånd i ändamål av markens försättande i nöjaktigt skogligt skick. Å lånen beräknas ränta efter fyra procent om året.

På skäl, som utskottet i sitt utlåtande nr 65 under punkt 8 angivit, kan utskottet icke tillstyrka motionärernas förslag om sänkning av räntan å lån ur fonden från 4 till 3.6 procent. Utskottet hemställer fördenskull,

Utskottet.

att motionerna I: 120 och II: 226 må, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, anses besvarade genom vad utskottet anfört och hemställt i sitt utlåtande nr 65 under punkt 8.

7:o) **Virkesmätningsslånefonden.** Gällande villkor angående lån från virkesmätningsslånefonden återfinnas i kungörelsen den 20 juni 1935, nr 370, ändrad genom kungörelsen 617/1937.

Lån ur fonden bör beredas virkesmätningdsnämnd allenast för bestridande av egentliga organisationskostnader. Kungl. Maj:t äger på ansökan av virkesmätningdsnämnd bevilja lån och bestämma lånets belopp. Lån skola återbetalas genom amorteringar under högst tio år. Å lån skall gäldas ränta efter 4 procent; dock vare låntagaren skyldig att framdeles vidkännas den höjning av räntan, som Kungl. Maj:t med hänsyn till den effektiva medelräntan för statens upplåning kan finna gott bestämma.

På skäl, som utskottet i sitt utlåtande nr 65 under punkt 8 angivit, kan utskottet icke tillstyrka motionärernas förslag om sänkning av räntan å lån ur fonden från 4 till 3.6 procent. Utskottet hemställer fördenskull,

Utskottet.

att motionerna I: 120 och II: 226 må, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, anses besvarade genom vad utskottet anfört och hemställt i sitt utlåtande nr 65 under punkt 8.

8:o) **Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden.** Villkoren för erhållande av lån ur fonden äro meddelade i kungörelsen den 30 juni 1937, nr 654, angående förbättringsbidrag och nybyggnadslån för bostadsbyggnadsföretag på landsbygden.

För vissa bostadsbyggnadsföretag på landet må av statsmedel beviljas *förbättringsbidrag* och *nybyggnadslån*.

Förbättringsbidrag må intill ett belopp av högst 1,000 kronor för varje särskild bostadslägenhet lämnas för reparation av och annat förbättringsarbete å bostadslägenheter, så ock för uppförande av nya bostadslägenheter i stället för förut befintliga.

Nybyggnadslån må lämnas för uppförande av nya bostadslägenheter i stället för förut befintliga, så ock för ombyggnad av och annat mera omfattande förbättringsarbete å bostadslägenheter. Nybyggnadslån må ej överstiga sjuttio procent av de för byggnadsföretaget uppskattade kostnaderna och må för varje särskild bostadslägenhet uppgå till högst 3,000 kronor. Å nybyggnadslån skall erläggas ränta efter fyra procent om året. Nybygg-

nadslån skall återbetalas genom årliga amorteringar under en tid av tjugu år med början året näst efter det, då byggnadsföretaget fullbordades, låntagaren dock obetaget att tidigare helt eller delvis återbetala lånet.

Utskottet. På skäl, som uskottet i sitt utlåtande nr 65 under punkt 8 angivit, kan utskottet icke tillstyrka motionärernas förslag om sänkning av räntan å lån ur fonden från 4 till 3.6 procent. Utskottet hemställer fördenskull,

att motionerna I: 120 och II: 226 må, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, anses besvarade genom vad utskottet anfört och hemställt i sitt utlåtande nr 65 under punkt 8.

Stockholm den 22 april 1938.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Carl Eriksson, Granath, Gabrielsson, Alfred Andersson, von Stockenström, Jacob Hansson* och *Hakon Sylvan*; samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Björnlunda, *Gustafson* i Vimmerby, *Andersson* i Löbbo, *Carlström, Casenberg, Andersson* i Tungelsta, *Persson* i Grytterud och *Andersson* i Surahammar.